

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

**Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Гриш О.В.
(підпись) ініціали, прізвище
29 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Вступ до фаху. Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

освітня програма/спеціалізація **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

спеціальність 072 **Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**

(код) (назва спеціальності)

галузь знань 07 **Управління та адміністрування**

(код) (назва галузі знань)

ступінь вищої освіти **бакалавр**

(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху. Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри фінансів та банківської справи

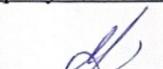
Протокол від «29» серпня 2023 року № 10

Полтава 2023

Укладач: Соколова Альона Миколаївна, доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
ступеня бакалавр

 Олена ЯРІШ
(підпись) (ініціали, прізвище)
«29» серпня 2015 року

**Зміст
робочої програми навчальної дисципліни**

C.

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни.....	4
Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	6
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів.....	14
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	15
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни.....	19

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Вступ до фаху. Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

<i>Mісце у структурно-логічній схемі підготовки</i>	<i>Пререквізити:</i> <i>Постреквізити: «Методика пошуку та обробки інформації в сфері фінансів», «Гроші та грошово-кредитна політика», «Бізнес-етика та ділові комунікації», «Страхування (базовий рівень)»</i>
<i>Мова викладання</i>	<i>українська</i>
Статус дисципліни	
<i>Курс/семестр вивчення</i>	<i>1 / 1</i>
<i>Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів</i>	<i>3 / 2</i>
Денна форма навчання:	
Кількість годин: 90 год. – загальна кількість: 1 семестр – 90 год.	
- лекції: 1 семестр – 8 год.	
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр – 28 год.	
- самостійна робота: 1 семестр – 54 год.	
- вид підсумкового контролю: 2 семестр – ПМК (залік).	
Заочна форма навчання	
Кількість годин: 90 год. – загальна кількість: 1 семестр – 90 год.	
- лекції: 1 семестр – 4 год.	
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр – 2 год.	
- самостійна робота: 1 семестр – 84 год.	
- вид підсумкового контролю: 1 семестр – ПМК (залік).	

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Метою навчальної дисципліни «Вступ до фаху. Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» є формування у майбутніх фахівців комплексного уявлення про порядок навчання в університеті за обраною спеціальністю, змісту спеціальності на основі компетентністного підходу та сфери практичного застосування отриманих знань та навичок у обраній професійній діяльності

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її змінення як демократичної, соціальної, правової держави	ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя	СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них. СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1 Загальні основи підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Тема 1 Зміст та особливості підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Система вищої освіти в Україні. Болонська декларація про ступені в освітній підготовці. Цілі бакалаврської підготовки. Реалізація академічної мобільності студентів українських вишів. Система оцінювання знань як передумова академічної мобільності студентів. Національна рамка кваліфікацій і документи, що засвідчують рівні кваліфікації. Освітньо-кваліфікаційні характеристики (ОКХ) і освітньо-професійні програми (ОПП). Історія розвитку, структура та організація навчального процесу в ПУЕТ. Характеристика спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Результати, набуті на першому циклі підготовки, і можливість працевлаштування. Проблеми підготовки фахівців для фінансової системи.

Тема 2 Основні аспекти фінансів

Предмет та об'єкт дослідження науки про фінанси. Завдання та структура фінансової науки. Загальнонаукові і конкретно-наукові функції фінансової науки. Історичний аспект виникнення фінансів. Передумови виникнення фінансів. Об'єктивна необхідність фінансів. Фінанси як економічна категорія. Фінанси як економічні відносини і як грошові фонди за рівнями управління економікою. Об'єкт, суб'єкт та функції фінансів. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Характерні ознаки фінансів. Склад фінансових відносин. Функції фінансів, їх суть. Фонди грошових коштів: централізовані і децентралізовані. Взаємозв'язок фінансів з іншими вартісними категоріями. Моделі фінансових відносин.

Модуль 2 Основи банківської справи, страхування та фондового ринку

Тема 3 Основи банківської справи

Сутність та побудова банківської системи. Історія розвитку та походження банків. Зміст і завдання діяльності банків на ринку. Економічна сутність банків. Функції банків. Класифікація банків. Банківські об'єднання. Організаційна структура та управління банком. Характеристика пасивних операцій банків. Порядок формування статутного фонду банку. Ресурси банків: власні, залучені. Характеристика активних операцій банків: кредитні, інвестиційні. Умови банківського кредитування. Портфелі цінних паперів банку. Банківські послуги.

Центральний банк та його роль в економіці. Функції Центрального банку та його повноваження. Завдання підготовки фахівців банківської справи.

Тема 4 Сутність та роль страхування в економіці

Страхування як соціально-економічна категорія. Історичні етапи розвитку страхування. Необхідність класифікації страхування як внутрішньої впорядкованості ведення страхової діяльності. Основні класифікаційні ознаки страхування: історична, економічна та юридична. Функції страхування як прояв його сутності. Принципи здійснення страхової діяльності. Специфічна страхова термінологія. Суб'єкти та об'єкти страхування. Роль страхування в ринковій економіці

Тема 5. Особливості функціонування фондового ринку

Сутність поняття «фондовий ринок». Класифікація фонового ринку. Основні функції та принципи фонового ринку. Характеристика інфраструктури фонового ринку. Учасники (суб'єкти) фонового ринку. Види професійної діяльності учасників фонового ринку. Характеристика фінансових інструментів. Цінні папери та їх класифікація. Акція як найпоширеніший цінний папір. Види боргових цінних паперів. Сутність деривативів або похідних цінних паперів та характеристика їх основних видів.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни «Вступ до фаху. Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для студентів dennої форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількіст ь годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількіст ь годин	Завдання самостійної роботи в розділі тем	Кількіст ь годин
Модуль 1. Загальні основи підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок					
<p>Тема 1. Зміст та особливості підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</p> <p>Лекція 1. Зміст та особливості підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</p> <p>1. Система вищої освіти в Україні</p> <p>2. Історія розвитку, структура та організація навчального процесу в ПУЕТ</p> <p>3. Характеристика спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</p>	1	<p>Практичне заняття 1</p> <p>1. Болонська декларація про ступені в освітній підготовці.</p> <p>2. Цілі бакалаврської підготовки.</p> <p>3. Результати, набуті на першому циклі підготовки, і можливість працевлаштування.</p> <p>4. Реалізація академічної мобільності студентів.</p> <p>5. Національна рамка кваліфікацій і документи, що засвідчують рівні кваліфікації.</p> <p>6. Освітньо-кваліфікаційні характеристики (ОКХ). Освітньо-професійні програми (ОПП).</p> <p>Практичне заняття 2</p> <p>1. Історія заснування та розвитку ПУЕТ. Структура та організація навчального процесу в ПУЕТ. Довідник першокурсника.</p> <p>2. Кодекс честі студента.</p> <p>3. Реалізація академічної мобільності студентів українських вищів.</p> <p>4. Характеристика спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.</p> <p>5. Результати, набуті на першому циклі підготовки, і можливість працевлаштування.</p> <p>6. Проблеми та перспективи підготовки фахівців для фінансової системи в умовах цифрової економіки</p>	2	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <p>1. Роль професії фінансиста в Україні.</p> <p>2. Державні фінанси в структурі фінансової системи країни.</p> <p>3. Особливості діяльності фахівців у сфері державних фінансів.</p> <p>4. Основні положення закону України «Про вищу освіту».</p> <p>5. Фінанси суб'єктів господарювання в структурі фінансової системи країни.</p> <p>6. Особливості фінансової роботи фахівців у сфері фінансів підприємств.</p> <p>7. Міжнародні фінанси в структурі фінансової системи країни.</p> <p>8. Особливості діяльності фахівців з фінансів у світовому господарстві.</p>	16

Тема 2. Основні аспекти фінансів Лекція 2. Основні аспекти фінансів 1. Предмет вивчення науки про фінанси. 2. Економічна сутність фінансів та їх роль в системі ринкових відносин. 3. Функції фінансів. 4. Фінансові категорії, їх сутність та взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.	1	<p>Практичне заняття 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання та структура фінансової науки. 2. Загальнонаукові і конкретно-наукові функції фінансової науки. 3. Передумови виникнення фінансів. 4. Фінанси як економічна категорія. 5. Фінанси як грошові фонди. <p>Практичне заняття 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт, суб'єкт та функції фінансів. 2. Склад фінансових відносин. 3. Фонди грошових коштів: централізовані і децентралізовані. 4. Ознайомлення з переліком посад фахівці сфери фінансів. Посадові інструкції фінансиста. <p>Практичне заняття 5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть фінансової системи, її склад та принципи побудови. 2. Характеристика сфер і ланок фінансової системи. 3. Зміст та призначення фінансової політики. 4. Фінансовий механізм. 	2	Підготувати реферати на теми: 1. Фінансовий ринок, як складова фінансової системи країни. 2. Грошово-кредитна політика держави. 3. Фіiscalno-бюджетна політика держави. 4. Податкова політика держави. 5. Бюджетна система держави. Діяльність фахівців з фінансів в структурі органів управління бюджетами.	17

Модуль 2. Основи банківської справи, страхування та фондового ринку

Тема 3. Основи банківської справи Лекція 3. Основи банківської справи 1. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи 2. Походження, розвиток та функції банків. 3. Види та класифікація банків. Банківські об'єднання. 4 Організаційна структура та управління банком. 5. Сутність, основні принципи організації банківських операцій, їх класифікація	2	<p>Практичне заняття 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити економічну сутність банків. 2. Надати характеристику та навести приклади одно- та дворівневих банківських систем. 3. Охарактеризувати класифікацію банків України. <p>Практичне заняття 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Центральний банк та його роль в економіці. 2. Функції Центрального банку та його повноваження. 3. Завдання підготовки фахівців банківської справи <p>Практичне заняття 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика пасивних операцій банків. 2. Порядок формування статутного фонду банку. 3. Ресурси банків: власні, залучені. 4. Характеристика активних операцій банків: кредитні, інвестиційні. 5. Умови банківського кредитування 	2	Підготувати доповіді на теми: 1. Практика банківського обслуговування зарубіжних країн. 2. Особливості створення та розвитку банківської системи України. 3. Кредитні операції банків та роль фахівців з фінансів при виконанні цих операцій. 4. Місце банків в банківській системі України. 5. Особливості фінансової роботи фахівців в діяльності банку.	17

		6. Депозитна політику банку.				
Тема 4. Сутність та роль страхування в економіці	2	Практичне заняття 9 1. Необхідність страхового захисту від ризикових обставин. 2. Сутність страхування як економічної категорії. 3. Специфічні ознаки страхування та його функцій. 4. Суб'єкти та об'єкти страхування. 5. Принципи страхування. Практичне заняття 10 1. Необхідність класифікації страхування та її значення. 2. Класифікація за спеціалізацією страховиків. 3. Класифікація за об'єктами страхування. 4. Класифікація страхування за формуєю проведення. Практичне заняття 11 1. Поняття страхового ринку. 2. Класифікація страхових ринків, їх види. 3. Організаційна структурна страхового ринку.	2	Підготувати реферати на теми: 1. Виникнення та розвиток страхування. 2. Роль страхування в забезпеченні захисту майнових інтересів громадян. 3. Функції страхування в умовах соціально-економічного розвитку України. 4. Страхування як ринковий механізм забезпечення стабілізації економіки. 5. Перспективи розвитку страхування в ринковій економіці.	17	
Лекція 4. Сутність та роль страхування в економіці 1. Сутність страхування як економічної категорії. 2. Призначення і функції страхування. 3. Принципи страхування. 4. Основні страхові поняття і терміни. 5. Роль страхування в ринковій економіці.						
Тема 5. Особливості функціонування фондового ринку	2	Практичне заняття 12 1. Сутність поняття «фондовий ринок». 2. Класифікація фонового ринку. 3. Основні функції та принципи фонового ринку. Практичне заняття 13 1. Характеристика інфраструктури фонового ринку. 2. Учасники (суб'єкти) фонового ринку. 3. Види професійної діяльності учасників фонового ринку. Практичне заняття 14 1. Характеристика фінансових інструментів. 2. Цінні папери та їх класифікація. 3. Акція як найпоширеніший цінний папір. 4. Види боргових цінних паперів. 5. Сутність деривативів або похідних цінних паперів та характеристика їх основних видів.	2	Підготувати реферати на теми: 1. Проблеми та перспективи біржової діяльності на фондовому ринку України. 2. Історія розвитку фонового ринку України. 3. Становлення світового фонового ринку (країна на вибір, за бажанням студента). 4. Інновації на ринку фінансових інструментів. 5. Криптовалюта як фінансовий актив. Характеристика біржового сегменту ринку цінних паперів України.	17	
Лекція 5. Особливості функціонування фондового ринку 1. Загальна характеристика фонового ринку. 2. Учасники (суб'єкти) фонового ринку та їх професійна діяльність 3. Характеристика основних інструментів фонового ринку						
Всього	8		28		54	

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни «Вступ до фаху. Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількіст ь годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількіст ь годин	Завдання самостійної роботи в розділі тем	Кількіст ь годин
Модуль 1. Загальні основи підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок					
Тема 1. Зміст та особливості підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок		Практичне заняття 1 1. Болонська декларація про ступені в освітній підготовці. 2. Цілі бакалаврської підготовки. 3. Результати, набуті на першому циклі підготовки, і можливість працевлаштування. 4. Реалізація академічної мобільності студентів. 5. Національна рамка кваліфікацій і документи, що засвідчують рівні кваліфікацій. 6. Освітньо-кваліфікаційні характеристики (ОКХ). Освітньо-професійні програми (ОПП).	1	Підготувати доповіді на теми: 1. Роль професії фінансиста в Україні. 2. Державні фінанси в структурі фінансової системи країни. 3. Особливості діяльності фахівців у сфері державних фінансів. 4. Основні положення закону України «Про вищу освіту». 5. Фінанси суб'єктів господарювання в структурі фінансової системи країни. 6. Особливості фінансової роботи фахівців у сфері фінансів підприємств. 7. Міжнародні фінанси в структурі фінансової системи країни. 8. Особливості діяльності фахівців з фінансів у світовому господарстві.	10
Лекція 1. Зміст та особливості підготовки фахівців за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок 4. Система вищої освіти в Україні 5. Історія розвитку, структура та організація навчального процесу в ПУЕТ 6. Характеристика спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок		Практичне заняття 2 1. Історія заснування та розвитку ПУЕТ. Структура та організація навчального процесу в ПУЕТ. Довідник першокурсника. 2. Кодекс честі студента. 3. Реалізація академічної мобільності студентів українських вишів. 4. Характеристика спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. 5. Результати, набуті на першому циклі підготовки, і можливість працевлаштування. 6. Проблеми та перспективи підготовки фахівців для фінансової системи в умовах цифрової економіки			

<p>Тема 2. Основні аспекти фінансів</p> <p>Лекція 2. Основні аспекти фінансів</p> <p>1. Предмет вивчення науки про фінанси.</p> <p>2. Економічна сутність фінансів та їх роль в системі ринкових відносин.</p> <p>3. Функції фінансів.</p> <p>4. Фінансові категорії, їх сутність та взаємозв'язок з іншими економічними категоріями.</p>	<p>1 Практичне заняття 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання та структура фінансової науки. 2. Загальнонаукові і конкретно-наукові функції фінансової науки. 3. Передумови виникнення фінансів. 4. Фінанси як економічна категорія. 5. Фінанси як грошові фонди. <p>Практичне заняття 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт, суб'єкт та функції фінансів. 2. Склад фінансових відносин. 3. Фонди грошових коштів: централізовані і децентралізовані. 4. Ознайомлення з переліком посад фахівці сфери фінансів. Посадові інструкції фінансиста. <p>Практичне заняття 5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть фінансової системи, її склад та принципи побудови. 2. Характеристика сфер і ланок фінансової системи. 3. Зміст та призначення фінансової політики. 4. Фінансовий механізм. 	<p>1 Підготувати реферати на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансовий ринок, як складова фінансової системи країни. 2. Грошово-кредитна політика держави. 3. Фіiscalno-бюджетна політика держави. 4. Податкова політика держави. 5. Бюджетна система держави. <p>Діяльність фахівців з фінансів в структурі органів управління бюджетами.</p>	<p>11</p>
---	--	--	-----------

Модуль 2. Основи банківської справи, страхування та фондового ринку

<p>Тема 3. Основи банківської справи</p> <p>Лекція 3. Основи банківської справи</p> <p>1. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи</p> <p>2. Походження, розвиток та функції банків.</p> <p>3. Види та класифікація банків.</p> <p>Банківські об'єднання.</p> <p>4 Організаційна структура та управління банком.</p> <p>5. Сутність, основні принципи організації банківських операцій, їх класифікація</p>	<p>1 Практичне заняття 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити економічну сутність банків. 2. Надати характеристику та навести приклади одно- та дворівневих банківських систем. 3. Охарактеризувати класифікацію банків України. <p>Практичне заняття 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Центральний банк та його роль в економіці. 2. Функції Центрального банку та його повноваження. 3. Завдання підготовки фахівців банківської справи <p>Практичне заняття 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика пасивних операцій банків. 2. Порядок формування статутного фонду банку. 3. Ресурси банків: власні, залучені. 4. Характеристика активних операцій банків: кредитні, інвестиційні. 5. Умови банківського кредитування 	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практика банківського обслуговування зарубіжних країн. 2. Особливості створення та розвитку банківської системи України. 3. Кредитні операції банків та роль фахівців з фінансів при виконанні цих операцій. 4. Місце банків в банківській системі України. 5. Особливості фінансової роботи фахівців в діяльності банку. 	<p>11</p>
---	--	---	-----------

		6. Депозитна політику банку.		
Тема 4. Сутність та роль страхування в економіці	1	<p>Практичне заняття 9</p> <p>1. Необхідність страхового захисту від ризикових обставин.</p> <p>2. Сутність страхування як економічної категорії.</p> <p>3. Специфічні ознаки страхування та його функцій.</p> <p>4. Суб'єкти та об'єкти страхування.</p> <p>5. Принципи страхування.</p> <p>Практичне заняття 10</p> <p>1. Необхідність класифікації страхування та її значення.</p> <p>2. Класифікація за спеціалізацією страховиків.</p> <p>3. Класифікація за об'єктами страхування.</p> <p>4. Класифікація страхування за формуєю проведення.</p> <p>Практичне заняття 11</p> <p>1. Поняття страхового ринку.</p> <p>2. Класифікація страхових ринків, їх види.</p> <p>3. Організаційна структурна страхового ринку.</p>	<p>Підготувати реферати на теми:</p> <p>1. Виникнення та розвиток страхування.</p> <p>2. Роль страхування в забезпеченні захисту майнових інтересів громадян.</p> <p>3. Функції страхування в умовах соціально-економічного розвитку України.</p> <p>4. Страхування як ринковий механізм забезпечення стабілізації економіки.</p> <p>5. Перспективи розвитку страхування в ринковій економіці.</p>	11
Лекція 4. Сутність та роль страхування в економіці				
6. Сутність страхування як економічної категорії.				
7. Призначення і функції страхування.				
8. Принципи страхування.				
9. Основні страхові поняття і терміни.				
10. Роль страхування в ринковій економіці.				
Тема 5. Особливості функціонування фондового ринку	1	<p>Практичне заняття 12</p> <p>1. Сутність поняття «фондовий ринок».</p> <p>2. Класифікація фонового ринку.</p> <p>3. Основні функції та принципи фонового ринку.</p> <p>Практичне заняття 13</p> <p>1. Характеристика інфраструктури фонового ринку.</p> <p>2. Учасники (суб'єкти) фонового ринку.</p> <p>3. Види професійної діяльності учасників фонового ринку.</p> <p>Практичне заняття 14</p> <p>1. Характеристика фінансових інструментів.</p> <p>2. Цінні папери та їх класифікація.</p> <p>3. Акція як найпоширеніший цінний папір.</p> <p>4. Види боргових цінних паперів.</p> <p>5. Сутність деривативів або похідних цінних паперів та характеристика їх основних видів.</p>	<p>Підготувати реферати на теми:</p> <p>6. Проблеми та перспективи біржової діяльності на фондовому ринку України.</p> <p>7. Історія розвитку фонового ринку України.</p> <p>8. Становлення світового фонового ринку (країна на вибір, за бажанням студента).</p> <p>9. Інновації на ринку фінансових інструментів.</p> <p>10. Криптовалюта як фінансовий актив.</p> <p>Характеристика біржового сегменту ринку цінних паперів України.</p>	11
Лекція 5. Особливості функціонування фондового ринку				
1. Загальна характеристика фондового ринку.				
2. Учасники (суб'єкти) фонового ринку та їх професійна діяльність				
3. Характеристика основних інструментів фонового ринку				
Всього	4		2	84

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-2): відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (10 балів); обговорення матеріалу занять (10 бали); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (4 балів); тестування (5 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 3-5): відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (10 балів); обговорення матеріалу занять (10 бали); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (4 балів); тестування (5 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Проходження освітнього курсу «Фінанси для нефінансистів» на платформі Prometheus	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні:

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III. Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 17.09.2019р. №1069-2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>
3. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV. Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
4. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 29.07.2023 р. № 3480-IV. Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
5. Про страхування: Закон України від 29.10.2022 № 1909-IX. Відомості Верховної Ради України. 2022. Введення в дію 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
6. Про страхування: Закон України від 7 бер. 1996 р. № 18. Відомості Верховної Ради України (ВВР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.
7. Арутюнян С. С., Добриніна Л. В. Фінансовий ринок : навчальний посібник. Київ: Гуляєва В.М., 2018. 484 с.
8. Базилевич В.Д. Страхування : підручник. Київ: Знання, 2018. 1019 с.
9. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика: навчально-методичний посібник рекомендовано Мін. освіти. Харків: Бурун Книга, 2018. 376 с..
10. Вовчак О.Д. Страхування: навчальний посібник. Львів: Новий Світ, 2017. 480с.
11. Вовчак О.Д., Бучко І. Є., Костак З. Р. Гроші і кредит : навч. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2019. 424с.
12. Гасій О. В., Соколова А.М., Прохар Н.В. Фактори конкурентного середовища у банківському секторі України: регіональний аспект. Ефективна економіка. 2021. №5. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/10704/1/Стаття%20Гасій%20О.В.%2C%20Соколова%20А.М.%2C%20Прохар%20Н.В..pdf>
13. Гасій О.В., Клименко В.І. Стан та перспективні вектори розвитку банківської кредитної діяльності в Україні. Ефективна економіка. 2020. №1. URL: <http://ojs.dsau.dp.ua/index.php/efektyvnaekonomika/article/view/2296>
14. Журавка О. С., Бухтиарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
15. Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика : навч. посібник. Київ: Центр учебової літератури, 2019. 352 с.
16. Косова Т., Папаїка О. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник. Київ: Центр учебової літератури, 2019 р. 328 с.
17. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://www.bank.gov.ua>

18. Прасолова С.П., Яріш О.В. Теоретико-прикладний аспект забезпечення фінансової стабільності банківської системи України на основі ефективного функціонування трансмісійного механізму. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», 2023. Випуск 3 (109). URL: <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/issue/archive>.
19. Сосновська О.О. Страхування: навчальний посібник. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
20. Тимохова Г. Б. Фінанси, гроші та кредит : навчальний посібник для ст.-ів ВНЗ. Київ : Кондор, 2019. 592с.
21. Тимошенко О. В., Гудзь Т. П. Аналіз стійкості державних фінансів України Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2019. № 4. С.48-58 . URL: <http://journal.puet.edu.ua/index.php/nven/article/view/1587/1421>
22. Тимошенко О. В., Кузьменко О. К., Тимошенко А. Г. Оцінка сучасного стану виконання бюджетних програм як об'єкту управління бюджетними видатками. Економічний вісник Донбасу. 2020. № 2(60). С.108-116. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/9186>
23. Тимошенко О. В., Шкарупа Є. О. Оцінка втрат бюджетних ресурсів від надання пільг за прямими податками. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки».. 2020. № 3(99). URL: <http://journal.puet.edu.ua/index.php/nven/article/view/1726>
24. Тимошенко О.В. Оцінка фіскальних дисбалансів бюджетної системи в контексті забезпечення бюджетної безпеки України. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2018. №5. С.110-118 . URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpusk_2018_5_18.
25. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.
26. Яріш О.В., Циновнік А. Є. Оптимізація податкового навантаження інститутів спільногоЯ інвестування та їх інвесторів: вітчизняний та зарубіжний досвід. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». Полтава: ПУЕТ, 2018. № 5. С. 119-124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpusk_2018_5_19.
27. Monetary policy and financial stability. 2023. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2023/747841/IPOL_IDA\(2023\)747841_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2023/747841/IPOL_IDA(2023)747841_EN.pdf)
28. Olena Yarish, Svitlana Prasolova. (2023). Comparative assessment of the basic factors of financial and economic restoration of global competitiveness of Ukraine in the post-war period. Economy and Market Communication Review. International scientific journal of the College of modern management of Pan-European University «Apeiron» in Banja Luka, Godina/Vol. XIII. №1. P. 164-180. <https://emc-review.com/sites/default/files/EMC-XIII-broj-1.pdf>.
29. Sokolova A., Hasii O., Tymoshenko O., Pedchenko N. Current trends in the development of Ukraine's insurance market in digitadization conditions. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2022. № 1 (105). С. 47-60.

30. Viktoriia Strilets, Serhiy Frolov, Viktoriia Datsenko, Oksana Tymoshenko and Maksym Yatsko (2022). State support for the digitalization of SMEs in European countries. Problems and Perspectives in Management, 20(4), 290-305. doi:10.21511/ppm.20(4).2022.22

URL: <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/problems-and-perspectives-in-management/issue-415/state-support-for-the-digitalization-of-smes-in-european-countries>

Додаткові:

31. Yarish O. Introduction of the central bank's digital currency: global trends and prospects in Ukraine. Вдосконалення фінансово-кредитного механізму забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, сільських територій України та країн V-4. Improvement of the financial and credit mechanism for ensuring innovative development of the agricultural sector of economy, rural territories of Ukraine and countries V-4: збірник тез міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Дубляни, 2 червня 2022 р.). Частина I. Дубляни: ЛНУП, 2022. С.167-168 URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11117/1/%D0%A1%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B0%2C%D20%D0%94%D1%83%D0%B1%D0%8B%D0%BD%D0%BA%D5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>

32. Yarish O.V. Financial aspects of digital economy development/ O.V.Yarish, L.V. Hnypa-Chernevetska, Jabborov Fathullo Amrievich, A.E Tcinovnik.// Collection of materials international scientifically-practical conference «Finance: theory and practice» (Kiev, 14 november 2019). Kiev - P.138-140

33. Банківська система України: інституційні зміни та інновації : монографія; за заг. ред. Л. О. Примостки. Київ: КНЕУ, 2015. 434 с. URL: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/12504/1/Банківська%20справа.pdf>.

34. Гасій О.В. Довгополий В.В. Особливості роботи банківської системи та валютного ринку в умовах воєнного стану. Збірник тез XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік (м. Полтава, 13-14 квітня 2022 р.). Полтава : ПУЕТ, 2022. Ч. 1. 320 с. . С. 85-87. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/12072/1/Aktualni%20pytannia%20rozvystku%20nauky_Ch1_2022_85-87.pdf

35. Гасій О.В., Лучко А.О. Стан та проблеми кредитування в Україні. Збірник тез XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік (м. Полтава, 13–14 квітня 2022 р.). Полтава : ПУЕТ, 2022. – Ч. 1. – 320 с. С. 76-78. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/12068/1/Aktualni%20pytannia%20rozvystku%20nauky_Ch1_2022_76-78.pdf

36. Соколова А. М. Страхова екосистема України як перспектива розвитку страхового ринку в умовах діджиталізації. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах: збірник матеріалів IV Міжнародний науково-практичний інтернет-конференції (м. Полтава, 20-21 квітня 2023 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2023.

37. Соколова А.М. Бойко Ю.В. Тенденції розвитку світового ринку страхових послуг. Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Ужгород, 18 листопада 2020 р.) Ужгород: УжНУ, 2020. С. 186-188.
38. Соколова А.М. Перспективи розвитку ринку страхових послуг України. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Полтава, 9-10 квітня 2020 р.). Полтава: ПУЕТ, 2020. С. 87-90.
39. Соколова А.М., Гапон Т.О. Перспективи розвитку ринку страхових послуг в умовах цифровізації. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 15–16 квітня 2021 року). Полтава : ПУЕТ, 2021. С. 209-212.
40. Яріш О. В., Авраменко А.П. Основні тенденції розвитку світового фондового ринку в умовах пандемії. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 09-10 квітня 2020 року). Полтава : ПУЕТ, 2020. С.98-100.
41. Яріш О. Цифровізація банківського сектору: загрози та перспективи. Цифрова трансформація фінансового сектора економіки : зб. тез доповідей за матеріалами V Міжнародної наук.-практ. Інтернет-конф., (09-10 квітня 2020 р.). Одеса: ОНЕУ, 2020. С. 252-253. URL: http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11451/1/Odessa_V%20International%20scientific%20and%20practical%20Internet%20conference_ONEU_09-10.04.2020.pdf.
42. Яріш О.В., Мироненко В.М. Сучасний стан біржового сегменту фондового ринку України. Наука і молодь в ХХІ сторіччі: збірник тез доповідей IV Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 30 листопада 2018 року). С. 396-398. URL: http://puet.edu.ua/sites/default/files/zbirnyk_nauka_i_molod_30.11.18.pdf.
43. Яріш О.В., Світловський В.М. Ринок «FINTECH»: світові тенденції та вітчизняний досвід. Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 17-18 листопада 2021 року). Полтава : ПУЕТ, 2021. С. 216-218. URL: http://elib.puet.edu.ua/action.php?kt_path_info=ktcore.SecViewPlugin.actions.document&fDocumentId=823045.
44. Яріш О.В., Туманова А.В. Сучасні тренди розвитку ринку деривативів в Україні і світі. Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 17-18 листопада 2021 року). Полтава : ПУЕТ, 2021. С. 173-175 URL: http://elib.puet.edu.ua/action.php?kt_path_info=ktcore.SecViewPlugin.actions.document&fDocumentId=823045.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.